

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
96 - 200 Rawa Maz. ul. Kościuszki 5
tel. / fax (046) 814 57 60
REGON 750192303 NIP 835 - 16 - 14 - 542

**Powiatowy Program Działań
na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2024 - 2030**

Spis treści

WSTĘP.....	str. 3
ZAŁOŻENIA PROGRAMU	str. 4
OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE w POWIECIE RAWSKIM	str. 5
REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	str. 8
REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	str. 12
INNE DZIAŁANIA na RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	str. 14
OCZEKIWANE REZULTATY	str. 17
PODSUMOWANIE	str. 27

Założenia programu

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji lokalnej polityki społecznej.

Zgodnie z art. 35a ust.1 pkt.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy m.in. opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ma za zadanie ukierunkować i skoordynować działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie w Powiecie Rawskim.

Plan polityki powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych nakreśla długofalowe cele, zapewniające osobom niepełnosprawnym takie same prawa, jak innym obywatelom. Opracowany program jest wobec tego zgodny z Powiatową Strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych.

Polityka powiatu wobec osób niepełnosprawnych jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb ludzi niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia tj.:

- eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność,
- stwarzanie warunków w zakresie dostępu do rehabilitacji leczniczej, zawodowej, społecznej oraz edukacji osób niepełnosprawnych,
- podnoszenie świadomości społecznej,
- wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych,
- wyrównywanie szans w zakresie edukacji oraz poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych,
- aktywizowanie zawodowe osób niepełnosprawnych.

Nadrzędnym celem polityki powiatu wobec osób niepełnosprawnych jest osiągnięcie założeń niniejszego programu i dążenie do ustawicznej koordynacji działań:

- administracji samorządowej,
- organizacji pozarządowych, zwłaszcza zrzeszających i działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program ten stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ich integracji oraz aktywizacji zawodowej i społecznej z budżetu państwa, budżetów samorządów, środków PFRON oraz środków EFS i innych źródeł.

Wstęp

Stworzenie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacji zadań umożliwiających pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym jest ważnym zadaniem władz samorządowych.

Niepełnosprawność może powstać w różnym okresie życia. Bywa następstwem wypadków, wad wrodzonych, choroby. Narusza ona najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność do wypełniania podstawowych zadań społecznych i stanowi przeszkodę w realizacji własnych celów.

Ograniczenia sprawności kojarzone są jako odchylenia od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi budzi poczucie bezradności i zakłopotania. Społeczne oczekiwanie idzie w kierunku dokonywania zmian w samej osobie niepełnosprawnej poprzez leczenie, rehabilitację, przystosowanie.

Tworzenie takich warunków lokalnych, które umożliwią osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym takie samo jak osobom sprawnym, jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi. Osoby niepełnosprawne napotykać w swoim życiu na różne bariery: architektoniczne, społeczne i psychiczne.

Działania podejmowane zwłaszcza w sferach usuwania barier społecznych i psychicznych przyczyniają się do wydobywania istniejących możliwości prowadzenia samodzielnego życia.

Niepełnosprawni zmagają się w swoim życiu nie tylko z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością, ale też muszą przełamywać negatywne stereotypy w społecznym odbiorze tych osób. Dotyczy to także rodzin osób niepełnosprawnych, zwłaszcza w aspekcie akceptacji niepełnosprawności bliskich osób.

Istotna jest zatem zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec organizacji życia osób niepełnosprawnych, gdyż właściwe otoczenie społeczne wpływa na rozwiązywanie ich problemów.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W POWIECIE RAWSKIM

Osobą niepełnosprawną jest osoba, która posiada stosowne orzeczenie. Orzeczenie o niepełnosprawności to dokument, który potwierdza, że dana osoba jest niepełnosprawna. Jest to dokument imienny — wydawany dla jednej, konkretnej osoby. Wymienić można następujące rodzaje orzeczeń o niepełnosprawności:

- orzeczenie o lekkim, umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
- orzeczenie o niepełnosprawności wydane przed ukończeniem 16 roku życia.

Od 1 stycznia 1998 r. podstawą do uznania osoby za niepełnosprawną jest wyłącznie orzeczenie wydane przez miejski, powiatowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Orzeczenia innych organów, wydane po 31 grudnia 1997 r. nie stanowią podstawy do uznania osoby za niepełnosprawną w rozumieniu ustawy o rehabilitacji (...). Orzeczenia o zaliczeniu do grupy inwalidzkiej, wydane przed 1 stycznia 1998 r., traktuje się na równi z odpowiednim orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności tylko jeżeli są nadal ważne. Wyjątek stanowi orzeczenie III grupy inwalidztwa wydane przez organy orzecznicze Ministerstwa Obrony Narodowej i organy orzecznicze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Traktowane jest ono jako orzeczenie o braku niepełnosprawności, ponieważ dotyczy osób zdolnych do pracy poza służbą. Zakwalifikowanie do lekkiego stopnia niepełnosprawności może mieć miejsce tylko wtedy, gdy orzeczenie o III grupie inwalidztwa z tytułu niezdolności do służby mundurowej zawiera równocześnie orzeczenie III grupy inwalidztwa z ogólnego stanu zdrowia.

Wyroki sądów pracy i ubezpieczeń społecznych

Wyroki sądów pracy i ubezpieczeń społecznych wydane w postępowaniu odwoławczym od:

- orzeczenia wydanego przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności,
- decyzji organu rentowego w sprawie ubezpieczeń społecznych,

– stanowią również podstawę do zaliczenia danej osoby do osób niepełnosprawnych. Dane o osobach niepełnosprawnych pozyskiwane są w różnych badaniach statystycznych. Ze względu na stosowaną metodę badań dostępność danych na określonym poziomie podziału terytorialnego kraju jest ograniczona. Powiat Rawski liczy 46.248 mieszkańców. Osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia to 3.496 osób co stanowi nieco powyżej 7,5% ogólnej liczby mieszkańców (dane GUS stan na 30.06.2023r.).

W latach 2018-2023 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał mieszkańcom powiatu rawskiego 3 713 orzeczeń. Ilość wydanych orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności przedstawiała się następująco w latach 2018-2023:

Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności w poszczególnych latach:

ROK	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ
2018	679
2019	672
2020	567
2021	581
2022	598
2023	616

W tym wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób w stopniu znacznym, umiarkowanym, lekkim

ROK	STOPIEŃ ZNACZNY	STOPIEŃ UMIARKOWANY	STOPIEŃ LEKKI
2018	107	316	204
2019	144	318	178
2020	122	271	154
2021	119	269	161
2022	120	293	148
2023	143	256	176

Ponadto wydano orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych

ROK	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ
2018	43
2019	17
2020	13
2021	24
2022	24
2023	31

Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności

ROK	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ
2018	9
2019	15
2020	7
2021	8

2022	13
2023	10

Wydane legitymacje

ROK	ILOŚĆ WYDANYCH LEGITYMACJI
2018	110
2019	101
2020	64
2021	64
2022	70
2023	73

Wydane karty parkingowe

ROK	ILOŚĆ WYDANYCH KART PARKINGOWYCH
2018	59
2019	91
2020	79
2021	58
2022	72
2023	79

Wydane orzeczenia o niepełnosprawności – dzieci do 16-go roku życia

ROK	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ
2018	99
2019	108
2020	99
2021	112
2022	95
2023	118

Głównym celem z jakim zwracano się o wydanie orzeczenia było uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego, oraz ustalenie orzeczenia celem odpowiedniego zatrudnienia.

REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osoba z niepełnosprawnością rejestrując się w powiatowym urzędzie pracy może uzyskać status bezrobotnego albo osoby poszukującej pracy. Dla uzyskania statusu bezrobotnego przez osobę niepełnosprawną istotne znaczenie ma z jednej strony stan jej zdrowia umożliwiający podjęcie zatrudnienia, a z drugiej strony okoliczności, czy nie nabyła ona ze względu na niezdolność do pracy prawa do renty. Nabycie prawa do renty wyklucza bowiem możliwość uznania za bezrobotnego. Dana osoba może w takim przypadku zostać zarejestrowana jako poszukująca pracy.

Liczba bezrobotnych w wg danych pozyskanych z PUP w powiecie rawskim to 63 osoby, w tym 31 kobiet. Liczba osób niepełnosprawnych posiadających prawo do zasiłku wynosiła 11 osób.

W podziale według gmin liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych kształtowała się następująco:

- 1) Miasto Rawa Mazowiecka – 34 osoby
- 2) Miasto i gmina Biała Rawska – 13 osób
- 3) Gmina Rawa Mazowiecka – 12 osób
- 4) Gmina Cielądz – 3 osoby
- 5) Gmina Sadkowice – 0 osób
- 6) Gmina Regnów – 1 osoba

W podziale według wieku liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła:

- 1) 18-24 lata – 3 osoby
- 2) 25-34 lata – 8 osób
- 3) 35-44 lata – 12 osób

- 4) 45-54 lata – 18 osób
- 5) 55-59 lat – 13 osób
- 6) 60 lat i więcej – 9 osób

W podziale według wykształcenia liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych kształtowała się następująco:

- 1) wyższe – 5 osób
- 2) policealne i średnie zawodowe – 16 osób
- 3) średnie ogólnokształcące – 5 osób
- 4) zasadnicze zawodowe – 22 osoby
- 5) gimnazjalne i poniżej – 15 osób

W podziale według czasu pozostawania bez pracy liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła:

- 1) do 1 miesiąca – 7 osób
- 2) od 1 do 3 miesięcy – 9 osób
- 3) od 4 do 6 miesięcy – 7 osób
- 4) od 7 do 9 miesięcy – 6 osób
- 5) od 10 do 12 miesięcy – 5 osób
- 6) powyżej 12 miesięcy – 29 osób

W podziale według stażu pracy liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych kształtowała się następująco:

- 1) do 1 roku – 14 osób
- 2) od 1 do 5 lat – 9 osób
- 3) od 5 do 10 lat – 11 osób
- 4) od 10 do 20 lat – 13 osób
- 5) od 20 do 30 lat – 8 osób
- 6) 30 lat i więcej – 1 osoba
- 7) bez stażu – 7 osób

Powyzsza statystyka uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Prawdopodobnie rzeczywista liczba osób niepozostających w zatrudnieniu jest znacznie większa od oficjalnych danych. Nierzadko osoby niepełnosprawne nie podejmują aktywności zawodowej obawiając się utraty otrzymywanej renty lub innych świadczeń. Niejednokrotnie renta jest postrzegana jako podstawowe źródło utrzymania, które zastępuje dochód z pracy, nie jest rekompensatą i wsparciem niezbędnym z racji niepełnosprawności.

Z usług opiekuńczych na terenie powiatu korzysta 156 osób:

- Miasto Rawa Mazowiecka – 60 osób,
- Gmina Rawa Mazowiecka – 17 osób,
- Miasto i Gmina Biała Rawska – 47,
- Gmina Cielądz – 11,
- Gmina Regnów – 6 osób,
- Gmina Sadkowiec – 15 osób.

Ta forma wsparcia jest organizowana przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż. W ten sposób realizowana jest jedna z podstawowych zasad pomocy społecznej, zasada której istotą jest jak najdłuższe utrzymanie człowieka w dobrej kondycji w jego własnym środowisku. W/w dane pozyskane zostały na przełomie października i listopada 2023 roku.

W Białej Rawskiej działa Środowiskowy Dom Samopomocy dla 30 osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo.

Rehabilitacja zawodowa jest rodzajem rehabilitacji, która polega na przygotowaniu oraz wprowadzeniu osoby niepełnosprawnej na rynek pracy. Celem takiej rehabilitacji jest ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania oraz utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, a także awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Praca stanowi ważny element życia społecznego, jest ona źródłem utrzymania, wpływa na pozycję społeczną, umożliwia samorealizację oraz nawiązywanie kontaktów społecznych. Dla wielu osób niepełnosprawnych praca jest elementem rehabilitacji. Wspieranie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych staje się coraz istotniejszym elementem polityki społecznej, o czym świadczą działania podejmowane w tym zakresie przez instytucje administracji państwowej, samorządy oraz organizacje pozarządowe. Rehabilitacja zawodowa ma nie mały wpływ dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego, społecznego oraz nie rzadko integracji ze środowiskiem lokalnym. Podjęcie pracy, zgodnej z kwalifikacjami daje osobom niepełnosprawnym szansę uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym oraz jest gwarantem poczucia własnej wartości, samorealizacji i samodzielności materialnej.

Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu kształtowało się następująco:

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	1	8 317,00

DOFINANSOWANIE DO ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ROLNICZEJ LUB PODJĘCIA DZIAŁALNOŚCI w FORMIE SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	0	0,00
2019	0	0,00
2020	0	0,00
2021	0	0,00
2022	0	0,00
2023	1	40 000,00

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Od 2006r. w Rawie Mazowieckiej działa Warsztat Terapii Zajęciowej. Warsztat terapii zajęciowej to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo jednostka Samorządowego Stowarzyszenia Rozwoju Ziemi Rawskiej, uczestnikami Warsztatu są osoby, które ukończyły 18 lat, mają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i posiadają wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności

wydanym przez właściwy organ. Rehabilitacja uczestników prowadzona jest w grupach terapii zajęciowej. Zajęcia w Warsztacie odbywają się w pracowniach:

- gospodarstwa domowego
- multimedialno-komputerowej
- plastycznej
- rękodzieła artystycznego
- edukacyjno-psychologicznej
- życia codziennego, higieny i urody
- stolarskiej
- terapii indywidualnej

Warsztaty mogą być organizowane i prowadzone przez fundacje, stowarzyszenia lub inne podmioty. Warsztat przeznaczony jest dla 35 osób z możliwością zmiany tej liczby. Kwota wydatkowana na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej ze środków PFRON stanowi iloczyn liczby uczestników WTZ i kwoty przypadającej na powiat wg algorytmu w danym roku. Środki PFRON stanowią 90% kosztów działalności WTZ. Samorząd powiatowy współfinansuje działalność WTZ w wysokości, co najmniej 10%. Koszty działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Rawie Mazowieckiej przedstawia się następująco w latach 2018-2023

ROK	ŚRODKI PFRON	ŚRODKI POWIATU
2018	580 860,00	64 540,00
2019	633 360,00	70 374,00
2020	717 360,00	79 707,00
2021	759 360,00	84 374,00
2022	906 360,00	100 707,00
2023	1 032 360,00	114 707,00

STOWARZYSZENIE RODZICÓW I OPIEKUNÓW DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH „DOBRO DZIECI” jest organizacją społeczną, pomagającą rodzinie w rozwiązywaniu problemów ludzi niepełnosprawnych. Zrzesza osoby fizyczne, prawne, aktywnie uczestniczące w różnego rodzaju przedsięwzięciach, dotyczących zbiorowych i indywidualnych form niesienia pomocy osobom dorosłym oraz dzieciom niepełnosprawnym. Działalność Stowarzyszenia ma na celu m.in. zwiększenie aktywności życiowej i fizycznej osób niepełnosprawnych, osiągnięcie możliwie pełnego usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, rozwój i wspieranie różnych metod rehabilitacji, obronę interesów osób niepełnosprawnych, niesienie pomocy osobom objętym działalnością Stowarzyszenia, zwłaszcza pomocy organizacyjnej, prawnej, medycznej, socjalnej, zaktywizowanie Stowarzyszenie prowadzi rehabilitację dla 44 osób.

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	1	8 000,00

2019	1	5 000,00
2020	1	5 000,00
2021	1	6 000,00
2022	1	10 000,00
2023	1	10 000,00

W Rawie Mazowieckiej od 2014 r. działa Zakład Aktywności Zawodowej prowadzony przez Rawsko – Białką Spółdzielnię Socjalną „Nadzieja i Praca”. ZAZ prowadzi działalność wytwórczą, która pozwala rehabilitować zawodowo i społecznie zatrudnionych pracowników poprzez wykonywanie zleceń w warunkach realnego rynku usług. Nie jest to działalność prowadzona dla zysku, a jeśli taki zysk zostanie wypracowany, zostaje przekazany na celowy Fundusz Aktywności Zawodowej, który jest wykorzystywany na rzecz realizacji głównego celu działalności – rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością.

REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Duże wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami stanowią zadania realizowane przez powiat rawski dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej udziela wsparcia osobom niepełnosprawnym poprzez dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- działalności kulturalnej, sportowej, turystycznej działalności warsztatu terapii zajęciowej
- realizacji programów ogłoszonych przez Radę Nadzorczą PFRON

TURNUSY REHABILITACYJNE

Turnusy rehabilitacyjne to zorganizowana forma zajęć rehabilitacyjnych, odbywających się w grupach liczących nie mniej niż 20 uczestników o podobnych potrzebach w zakresie rehabilitacji ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Czas trwania turnusu wynosi najmniej 14 dni. Każda grupa turnusowa ma opracowany program rehabilitacji odpowiedni do schorzeń uczestników, realizowany przy udziale kadry specjalistów. Turnus może być zorganizowany w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej.

Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. w odróżnieniu od pobytów sanatoryjnych NFZ, które koncentrują się na rehabilitacji leczniczej osób indywidualnych, na turnusach znaczącą wagę przykłada się do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej.

Przegląd złożonych wniosków o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym
- lata w 2018-2023 r.

Osoby ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	176	104 471,00
2019	195	124 137,00
2020	213	93 308,00
2021	159	125 584,00
2022	193	193 449,00
2023	223	195 865,00

BARIERY ARCHITEKTONICZNE, W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNE

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczone są również na dofinansowanie likwidacji różnych barier funkcjonalnych, które ograniczają, a czasami wręcz uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym normalne funkcjonowanie.

Bariery architektoniczne definiowane są jako wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym – o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się niepełnosprawni wnioskodawcy, którzy mają trudności w poruszaniu się. Przeprowadzona likwidacja powinna umożliwić lub w znacznym stopniu ułatwić osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Bariery w komunikowaniu się - z uwagi na brak w obecnie obowiązującym stanie prawnym definicji barier w komunikowaniu się, w ślad za stanowiskiem Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przyjmuje się, że bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się z otoczeniem i/lub przekazywanie informacji.

Bariery techniczne to przeszkody utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej pokonywanie pewnych ograniczeń. Likwidacja bariery technicznej powinna spowodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie.

Przeгляд złożonych wniosków o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych - lata w 2018-2023 r.

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	15	55 791,00
2019	15	90 536,00
2020	31	107 010,00
2021	25	111 241,00
2022	30	102 574,00
2023	23	72 321,00

SPORT, KULTURA, REKREACJA I TURYSTYKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	0	0,00
2019	1	7,000,00
2020	0	0,00
2021	0	0,00
2022	0	0,00
2023	1	realizacja wniosku w 2024

SPRZĘT REHABILITACYJNY

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	2	675,00
2019	4	4 333,00
2020	3	5 017,00
2021	4	5 598,00
2022	2	2 788,00
2023	3	879,00

PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

ROK	ZŁOŻONE WNIOSKI	KWOTA WYPŁAT
2018	284	294 208,00
2019	322	285 871,00
2020	253	293 781,00
2021	281	369 420,00
2022	299	355 015,00
2023	300	352 584,00

INNE DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH „AKTYWNY SAMORZĄD”

Powiat Rawski na mocy umowy zawartej w 2018 roku z PFRON realizuje program „Aktywny Samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier

ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Podejmowane działania mają na celu:

- likwidację barier transportowych,
- likwidację barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym,
- likwidacja barier w poruszaniu się,
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym,
- szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności.

Realizacja programu pn. „Aktywny samorząd” w latach 2018-2023 przedstawiała się następująco:

ROK	ZAWARTE UMOWY	KWOTA WYPŁAT
2018	32	113 499,00
2019	37	152 682,99
2020	15	104 933,00
2021	15	55 854,00
2022	25	134 089,07
2023	24	168 826,30

PROGRAM WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI

W latach 2018-2023 Powiat Rawski uczestniczył w programie celowym Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pod nazwą „Program wyrównywania różnic między regionami II” , w ramach którego zawarto 4 umowy o dofinansowanie zakupu fabrycznie nowego samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych (m.in. niepełnosprawnych uczniów, uczestników WTZ). na ten cel udzielono łącznie dofinansowania ze środków PFRON w wysokości: 422 664,80 zł.

Od 01.10.2017r. do 29.12.2020r. na terenie Powiatu Rawskiego był realizowany Projekt „Centrum Usług Społecznych dla powiatu rawskiego”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX „Wykluczenie społeczne”, Działanie IX.2.1 „Usługi społeczne i zdrowotne”.

Kwota dofinansowania wynosiła **3 592 615,75 zł.**

W ramach tego projektu w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie została utworzona i jest prowadzona **wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego dla mieszkańców powiatu rawskiego.**

Została wykonana adaptacja 3 pomieszczeń o powierzchni 53,04 m² znajdujących się w budynku Starostwa Powiatowego przy ul. Kościuszki 5 w Rawie Mazowieckiej w celu ich przystosowania do potrzeb wypożyczalni. Koszt remontu wyniósł: 12 635,00 złotych.

W kolejnych latach powiat rawski jako Lider realizował projekt pn. „CUŚ DOBREGO!” w partnerstwie z Gminą Regnów, Gminą Biała Rawska, Miastem Rawa Mazowiecka, Gminą Rawa Mazowiecka, Fundacją Obudźmy Nadzieję oraz SPZOZ Szpitalem Św. Ducha w Rawie Mazowieckiej.

Celem projektu było zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych poprzez utworzenie i prowadzenie na terenie powiatu rawskiego w okresie od 01.07.2020r. do 30.06.2023r. 105 miejsc świadczenie usług społecznych dla 223 osób.

Dofinansowanie z Funduszy Europejskich: 11 090 726,51 zł

Wartość projektu: 13 047 757,68 zł

Dofinansowanie ze środków UE dla Powiatu rawskiego na realizację zadań wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i piecza zastępcza wyniosło 2 155 986,26 zł, a całkowita wartość tych zadań to 3 103 131,23 zł.

Przegląd złożonych wniosków o wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego
- lata w 2018-2023 r.

ROK	ILOŚĆ ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW
2018	84
2019	91
2020	97
2021	143
2022	131
2023	155

Stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Rawskiego:

- Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Dobro Dzieci”,
- Fundacja „Obudźmy Nadzieję”
- Polski Czerwony Krzyż,
- Samorządowe Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej,
- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddziały Rejonowe,
- Stowarzyszenie „Hospicjum”,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Powiatowe,
- Rawskie Stowarzyszenie Amazonek,
- Stowarzyszenie Autyzm – Ktoś Zaczarował Mój Świat

Oczekiwane rezultaty

1. Spójna powiatowa polityka na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.
2. Podnoszenie poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat praw, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych.
3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz wyrabianie zaradności osobistej.
4. Wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.
5. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi oraz zaangażowanie samorządów, społeczności lokalnej oraz osób niepełnosprawnych w organizowanie imprez integracyjnych.
6. Poprawa warunków socjalno – bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
7. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
8. Możliwość uczestnictwa osób niepełnosprawnych w warsztatach terapii zajęciowej.
9. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.
10. Wzrost dostępności do sprzętu ortopedycznego.
11. Możliwość uzyskania oraz utrzymania przez osobę niepełnosprawną odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz pośrednictwa pracy.
12. Możliwość uczestnictwa w projektach unijnych

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Podmioty Realizujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
1	2	3	4	5	6
1.	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej	PCPR Samorządowe Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej	PFRON, Powiat, Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej, Sponsorzy	2024-2030
2.	Propagowanie wśród pracodawców warunków i zasad korzystania ze środków PFRON i FP w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych	1) Promocja wśród pracodawców zatrudnienia osób niepełnosprawnych 2) Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych 3) Udzielanie form wsparcia pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne 4) Wspieranie zatrudnienia opiekunów osób niepełnosprawnych	PUP	FP, PFRON	zadanie o charakterze ciągłym

3.	<p>Wspieranie osób niepełnosprawnych w powrocie na rynek pracy</p>	<p>Realizacja usług rynku pracy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prowadzenie doradztwa indywidualnego ułatwiającego odpowiedni wybór zawodu z uwzględnieniem predyspozycji i stanu zdrowia 2) Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych 3) Organizacja i finansowanie szkoleń w ramach podnoszenia kwalifikacji 	PUP	FP, PFRON	Zadanie o charakterze ciągłym
4.	<p>Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych</p>	<p>Realizacja instrumentów rynku pracy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Oferowanie osobom niepełnosprawnym subsydjowanych form zatrudnienia (prace interwencyjne, staże, roboty publiczne, refundacja kosztów doposażenia stanowiska pracy) 2) Propagowanie dotacji dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo na podjęcie działań w formie spółdzielni społecznej oraz dotacji z FP na rozpoczęcie działalności gospodarczej 	PUP	FP, PFRON	Zadanie o charakterze ciągłym

<p>5.</p> <p>Stwarzanie warunków w zakresie dostępu do rehabilitacji leczniczej, zawodowej, społecznej oraz edukacja osób niepełnosprawnych</p>	<p>1) rozpowszechnianie informatora dla osób niepełnosprawnych</p> <p>2) zwiększenie dostępności dla dzieci i młodzieży zabiegów rehabilitacyjnych w ośrodku rehabilitacyjnym prowadzonym przez Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Dobro Dzieci”</p> <p>3) dofinansowanie do pobytu osób niepełnosprawnych na turnusach rehabilitacyjnych</p> <p>4) udzielanie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu</p>	<p>PCPR, Wydział Polityki Społecznej, PCPR, Stowarzyszenie „Dobro Dzieci”</p> <p>PCPR</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Placówek Specjalnych, Wydział Polityki Społecznej, PCPR</p>	<p>Środki własne Powiatu, PFRON, środki unijne</p> <p>Jednostki Samorządu Terytorialnego, Stowarzyszenie, Sponsorzy, PFRON</p> <p>PFRON</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Placówek Specjalnych, Wydział Polityki Społecznej, PCPR</p>	<p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p>

	<p>5) wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej</p> <p>6) zwiększenie świadomości wśród kadry pedagogicznej o konieczności kształcenia się w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dzieckiem specjalnej troski</p> <p>7) propagowanie w mediach osiągnięć osób niepełnosprawnych</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Placówek Specjalnych, Wydział Polityki Społecznej, PCPR</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Placówek Specjalnych, Wydział Polityki Społecznej, PCPR</p>	<p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p>
--	---	---	---	--

6.	Wyrównywanie szans w zakresie poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych	<p>1) dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się</p> <p>2) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze</p> <p>3) prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego</p>	<p>PCPR, RCPS</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR, Powiat</p>	<p>PFRON, środki unijne, Powiat, PCPR, Sponsorzy</p> <p>PFRON</p> <p>Środki unijne, Powiat, PCPR</p>	<p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p>
7.	Wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych	<p>1) współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>2) organizowanie imprez integracyjnych dla dzieci</p>	<p>PCPR, Powiat, wolontariat, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Gminy</p> <p>PCPR, Powiat, wolontariat, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Gminy</p>	<p>PCPR, Powiat, Sponsorzy, PFRON, Gminy, Stowarzyszenia, środki unijne</p> <p>PCPR, Powiat, Sponsorzy, PFRON, Gminy, Stowarzyszenia, środki unijne</p>	<p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p>

		<p>3) organizowanie wycieczek krajoznawczych i kulturalno-edukacyjnych</p> <p>4) dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych</p> <p>5) realizacja projektu Centrum Usług Środowiskowych dla powiatu rawskiego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus</p>	<p>PCPR, Powiat, wolontariat, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Gminy</p> <p>PCPR, Powiat, wolontariat, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Gminy</p> <p>PCPR, Powiat, wolontariat, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Gminy, Fundacja „Obudźmy Nadzieję”</p>	<p>PCPR, Powiat, Sponsorzy, PFRON, Gminy, Stowarzyszenia, środki unijne</p> <p>PCPR, Powiat, Sponsorzy, PFRON, Gminy, Stowarzyszenia, środki unijne</p> <p>PCPR, Powiat, Sponsorzy, PFRON, Gminy, Stowarzyszenia, środki unijne, Fundacja „Obudźmy Nadzieję”</p>	<p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p>
8.	Zapewnienie opieki nad chorym w domu	<p>Świadczenie usług opiekuńczo-gospodarczych nad chorym w domu</p>	<p>Ośrodki Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż oraz inne, Stowarzyszenia i organizacje</p>	<p>Gminy, środki unijne</p>	<p>2024-2030</p>

		<p>pozarządowe, Stowarzyszenie Hospicjum</p>		
<p>9. Stworzenie systemowej opieki dla osób chorych oraz starszych wymagających całodobowej długoterminowej opieki</p>	<p>1) rozeznanie potrzeb środowiska osób wymagających całodobowej opieki</p> <p>2) opieka hospicyjna</p> <p>3) utworzenie zakładu/ oddziału pielęgnacyjno – opiekuńczego lub opiekuńczo - leczniczego</p>	<p>Podmioty lecznicze w tym Hospicjum, Wydział Polityki Społecznej, PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Podmioty lecznicze w tym Hospicjum, Wydział Polityki Społecznej</p> <p>Podmioty lecznicze w tym Hospicjum, Wydział Polityki Społecznej, PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej</p>	<p>NFZ, Jednostki Samorządu Terytorialnego, sponsorzy,</p> <p>NFZ, Jednostki Samorządu Terytorialnego, sponsorzy,</p> <p>NFZ, Jednostki Samorządu Terytorialnego, sponsorzy,</p>	<p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p> <p>2024-2030</p>

10. Wsparcie samorządów, podmiotów prowadzących działalność leczniczą, placówek edukacyjnych oraz organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych	realizacja programów PFRON	PCPR	PFRON	2024-2030
--	-----------------------------------	-------------	--------------	------------------

Podsumowanie

Możliwości tkwiące w osobach niepełnosprawnych są ograniczone przez warunki w jakich odbywa się ich społeczne funkcjonowanie, a poczucie zagrożenia bytu jest silniejsze niż w przeciętnych rodzinach.

Program ten ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Działania jakie należy podjąć w tym zakresie wymagają zaangażowania samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywnej postawy osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Przedstawiony program ma charakter otwarty dopuszczający włączenie nowych obszarów działań.

Na realizację zadań będą miały wpływ zarówno inicjatywy i możliwości finansowe jednostek samorządowych, jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działań.

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
mgr Halina Bartkowiak - Błażejewska
mgr Halina Bartkowiak - Błażejewska
Specjalista Organizacji Pomocy Społecznej